

Арт-виховання як інновація в роботі із здобувачами освіти на уроках християнської етики в українській культурі.

Для сучасної освіти пріоритетним напрямом є пошук ефективних технологій, завдяки яким можливо оптимізувати та інтенсифікувати процеси навчання, виховання та розвитку особистості. Однією з таких технологій виступає арт-виховання, яка передбачає активізацію творчих виявів особистості в різних видах навчальної та художньо-творчої діяльності, сприяє засвоєнню конструктивних міжособистісних моделей взаємодії, долучає до творчого занурення в систему знань, сприяє розвитку творчого мислення через цілісну сферу мистецтва. О. Деркач вважає, що основним призначенням арт-виховання як технології є її вплив на становлення повноцінної гармонійної особистості, яка вирізняється багатим духовним світом, високою активністю в творчому сприйманні і перетворенні навколишнього світу, прагненням до соціальної взаємодії.

Курс християнської етики в українській культурі сприяє формуванню світогляду здобувачів освіти засобами мистецтва. На уроках використовується багато біблійних сюжетів, що стали популярними у мистецтві. Від найдавніших часів архітектура, скульптура, графіка, література черпають зі Святого Письма теми, сюжети, мотиви, образи, переосмислюючи їх відповідно до проблем свого часу.

Архітектура — вид мистецтва, твори якого є пам'ятками матеріальної та духовної культури людства. В 5-6 класах теми: « Церква як символ віри», « Архітектура церков» висвітлюють образ храму, значення окремих елементів внутрішньої його будови, важливість збереження краси архітектури церков, дозволяє вивчити місця паломництва України.

Втілює ідеальні уявлення про красу людської постаті та особливості моральних якостей на уроках скульптура.

Графіка — різновид мистецтва, назва якого походить від грецького слова, що в перекладі означає «пишу, дряпаю, малюю». Найтрадиційнішим різновидом графіки й досі залишається малюнок. Діти із задоволенням виконують завдання, де потрібно показати через малюнок якусь ситуацію, емоції тощо.

Допомагає передати зорові образи шляхом нанесення кольорових матеріалів на зображальній площині, а також твори мистецтва, виконані в такий спосіб-живопис. Релігійний живопис - жанр, основними сюжетами якого є епізоди з Біблії та Євангелії, які завжди використовуються на уроках.

Література – це мистецтво слова. «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово». (Ів. 1:1) Біблійні образи є органічною ознакою художнього мислення. Розвивається традиція алегоричного переосмислення біблійних мотивів, образів, тем. Зокрема, розглядаючи у 7 класі притчу про робітників у винограднику, пояснюємо, що в образі господаря виступає Бог, а робітників – заздрісна людина. В Євангельській притчі про немилосердного боржника, Бог є добрим, милосердним, тим Хто прощає.

Передбачено, на уроках, ознайомлення зі значною кількістю художніх творів морально-етичного характеру, опрацювання їхнього змісту та образів героїв. Так, у 6 класі у темі « Приклади життя благочестивих сімей», Іван Котляревський виступає, як ідеал сімейного життя у пісні з п'єси «Наталка Полтавка» («де згода в сімействі»). У 7 класі тему: «Товариськість і приятелювання в родині, школі і з сусідами» висвітлює Михайло Стельмах у повісті «Гуси-лебеді летять». Поетичні молитви Дмитра Білоуса «З Божою помічю» та Наталії Герман «Благослови» допомагають розкрити зміст теми у 5 класі «Шанування християнських традицій української родини». Тему: «Християнська родина: цінності і традиції. Роль батька й матері в родині» доповнює твір Т.Г. Шевченка «Нічого кращого немає у нашій раї на землі».

З допомогою віршів сучасних українських поетів підкреслюються такі людські чесноти, як чесність, справедливість, милосердя, любов до ближнього тощо.

«Театр — країна дійсного на сцені — людські серця, за лаштунками — людські серця, у залі — людські серця» (Віктор Гюго).

Виникнення в Україні шкільного театру як різновиду театрального мистецтва зумовленого розквітом освіти. Вертеп – різновид театру, відомий у всіх народів світу. На уроках християнської етики в українській культурі використовується пантоміма. Від [грец.](#) παντομίμος — мімічний актор — вид сценічного мистецтва,

в якому художній образ створюється за допомогою міміки, жестів, пластики тіла тощо. Діти проявляють творчість, розігруючи біблійні притчі, життєві історії. Особливо цікаво здобувачам освіти відгадувати те, що їм показують їхні однокласники(назву притчі, професію батьків та ін..)

Кіно справедливо вважають найдієвішим видом мистецтва, бо та реальність, що її створює кіно, за своєю якістю не відрізняється від реальності буття. Наприклад, демонстрація фільму "Ісус очима дітей" дозволила в доступній формі дітям зрозуміти сутність Особи Христа. З нагоди до 130 - річчя від дня народження відомого українського церковного діяча Йосифа Сліпого, перегляд документального фільму «Блаженніший», показав нам приклад життя ісповідника віри.

Телебачення — наймолодший з видів мистецтва. Соціальна цінність полягає в аудіо - та відео- інформативності. На уроках, щоб краще зрозуміти зміст біблійних притч, діти переглядають відео мультфільми: « Притча про зерно гірчиці», « Притча про милосердного самарянина» та ін.. Щоб повніше розкрити суть моральних чеснот прослуховуються аудіоказки, зокрема Г. Сковороди «Бджола та Шершень», Емми Андієвської "Казка про Яя", Василь Симоненко — Лебеді материнства (аудіо книга) тощо.

Сучасні учні – це покоління інтернету та медіатехнології, тому особистість має формуватися в умовах інформатизації. Медіа -мистецтво, або ж медіа-арт —(від lat.: medium - середина, посередник, і англ.: artмистецтво), синоніми — комп'ютерне мистецтво, кібер-арт — вид мистецтва, для створення і демонстрації якого використовують сучасні інформаційні та комунікативні, тобто медіа-, технології, такі як цифрові та віртуальні технології, комп'ютерну анімацію, відеоігри, робототехніку, 3D-дру к, інтернет, біо- та мультимедійну. Ці технології сприяють забезпеченню зворотного зв'язку в процесі навчання;

- забезпеченню індивідуалізації навчального процесу;
- підвищенні наочності навчального процесу;
- пошук інформації з найширших джерел;
- моделювання досліджуваних процесів або явищ;
- організацію колективної і групової роботи.

На уроках християнської етики в українській культурі діти переглядають презентації, відеоролики, анімаційні фільми, слухають аудіозаписи, виконують вправи на веб-сайті learningapps, на урок та ін..

Ікона і музика – це два крила, які допомагають людині сприймати Боже слово. На уроках це живописне, мозаїчне зображення допомагає глибше пізнати особу Ісуса Христа, Богородиці, «святих» і подій Святого Письма. Зокрема, тому у 5 класі « Матір Божа як прояв Божої любові до нас», допомагала розкрити ікона «Оранта – Нерушима Стіна».

Музика виражає та відображає людське життя у звукових образах. Наповнюйтесь Духом, розмовляючи поміж собою псалмами, і гімнами, і піснями духовними, співаючи й граючи в серці своєму для Господа, дякуючи завжди за все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого Ісуса Христа.(Єф. 5:18-20)
На уроках розглядаються твори різних авторів, зокрема у 6 класі, до теми: «Духовна і світська музика» духовний гімн України «Боже великий єдиний», Миколи Лисенка, як символа української духовності. Використовується народна творчість відомих українських композиторів Максима Березовського, Дмитра Бортнянського, Артема Веделя, Кирила Стеценка. Музичний супровід оживляє на уроках фізкультхвилинки, релаксійні моменти, виконання творчих робіт та інші етапи уроку.

Можна висловити міркування, що арт-виховання має потужний потенціал для творчого самовираження особистості, сприяє розвитку здібностей здобувачі освіти до комунікації та самовираження, розвитку критичного мислення, відповідають вимогам часу, сприяють зв'язку навчальної діяльності з реаліями нашого життя.